

підприємствам реалізувати свій потенціал. Для успішного використання Agile необхідно розуміти специфіку галузі і впроваджувати інструменти, які сприятимуть прозорості, співпраці та адаптивності.

Список використаних джерел

Manifesto for Agile Software Development. URL: <https://agilemanifesto.org/iso/en/manifesto.html>

Mykytyuk, P.; Brych, V.; Manzhula, V.; Borysiak, O.; Sachenko, A.; Banasik, A.; Kempa, W.M.; Mykytyuk, Y.; Czupryna-Nowak, A.; Lebid, I. Efficient Management of Material Resources in Low-Carbon Construction. *Energies* 2024, 17, 575. <https://doi.org/10.3390/en17030575>

Павло ДАНИЛОВ

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Інна ЧИКАЛО

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ

Дослідження механізмів соціальної адаптації військовослужбовців та їхніх сімей в умовах воєнного стану базується на ретельно розроблених методологічних основах, що визначають напрямки і структуру аналізу. Вибір методологічного підходу має вирішальне значення для розкриття складної природи адаптаційних процесів, особливо у контексті сучасних викликів.

Методологія як наука про методи пізнання забезпечує дослідження чіткими інструментами, які дозволяють не лише вивчати об'єкт, але й отримувати нове знання. У нашому випадку це знання повинно не просто відображати стан речей, але й сприяти створенню ефективних рішень для допомоги військовим та їхнім родинам.

Наукові дослідження завжди спираються на принципи, які слугують орієнтирами для побудови дослідження. У цьому випадку ключовими є принципи об'єктивності, історизму, причинності, системності, проблемності та науковості.

Принцип об'єктивності забезпечує неупередженість і базується на перевірених фактах. Це особливо важливо, коли йдеться про такі явища, як дезадаптація, які можна виміряти через соціальні показники: рівень безробіття серед ветеранів, кількість конфліктів у родинях, самогубства чи інші кризові прояви.

Історичний підхід дозволяє зрозуміти, як адаптація військових змінювалася з часом, і що впливало на ці зміни. Наприклад, можна порівняти, як функціонували адаптаційні механізми після початку війни у 2014 році та в умовах повномасштабного вторгнення у 2024 році. Це дає можливість прогнозувати майбутні потреби та ефективніше планувати.

Принцип причинності допомагає виявити зв'язки між адаптаційними послугами та їх впливом на соціальну стабільність. Наприклад, впровадження програм професійного навчання чи психологічної підтримки прямо впливає на рівень зайнятості або зменшення випадків психологічних розладів.

Системний підхід підкреслює, що адаптація – це не окрема дія, а складний процес, у якому взаємодіють багато компонентів: державна політика, підготовлені фахівці, підтримка суспільства та ресурси. Тільки за умов злагодженої роботи всіх цих елементів можна досягти сталого результату.

Принцип проблемності нагадує, що будь-яке дослідження має починатися з виявлення проблеми. Наприклад, факти соціальної ізоляції ветеранів або їхні труднощі у працевлаштуванні стають відправною точкою для вивчення та аналізу.

Нарешті, принцип науковості забезпечує використання перевірених методів, що дозволяють отримати достовірні результати. У цьому дослідженні це можуть бути соціологічні опитування, аналіз даних, інтерв'ю з ветеранами чи порівняння практик адаптації у різних країнах.

Методологічні підходи, охоплюють кілька вимірів. Історичний підхід дозволяє простежити еволюцію адаптаційних процесів, системний – розглядати адаптацію як комплексний і взаємозалежний процес. Інституційний підхід акцентує увагу на ролі державних і громадських організацій, а ціннісний – на моральних, етичних і культурних аспектах підтримки.

Наприклад, інституційний підхід розглядає соціальну адаптацію через роботу різних структур – від державних органів до волонтерських ініціатив. Він допомагає зрозуміти, як ці структури взаємодіють і впливають на успішність адаптаційних програм. Водночас ціннісний підхід вказує на те, що адаптація – це не лише працевлаштування чи медична допомога, а й визнання внеску військових у суспільство, створення умов, які підтримують їхню гідність і соціальну роль.

Ціннісний підхід також дозволяє врахувати, як суспільство ставиться до ветеранів, які моральні орієнтири переважають у взаємодії з ними. Наприклад, якщо суспільство акцентує увагу лише на матеріальній допомозі, це може знецінювати інші аспекти підтримки, такі як психологічна допомога чи залучення до громадських ініціатив.

Таким чином, методологічні основи забезпечують структуру дослідження, яка дозволяє розглядати соціальну адаптацію з різних боків. Вони допомагають знайти відповіді на складні запитання: як зробити адаптацію більш ефективною? Які інструменти працюють краще? Як підвищити рівень залучення суспільства до підтримки ветеранів? Розробка цих основ створює підґрунтя для розуміння процесу адаптації та його вдосконалення відповідно до реалій та потреб сучасного суспільства.

Список використаних джерел

1. Субашкевич І. Р. Особливості соціально-психологічної адаптації військовослужбовців, які брали участь в бойових діях. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2023. Вип. 39. С. 218-226.
2. Ткачишина О. Особливості соціально-психологічної адаптації

особистості в умовах кризових ситуацій. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Психологія. 2021. Т. 32(71), № 3. С. 93-98.

3. Ярмуратій К. А. Дослідження соціально-психологічних особливостей адаптації військовослужбовців до військової служби. Інсайт: психологічні виміри суспільства. 2019. Вип. 2. С. 84-90.

Олег ДАНЧУК

здобувач освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу, ЗУНУ
Руслан АВГУСТИН

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В ЗАКЛАДІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Здоров'я зубів та ротової порожнини є важливою частиною загального благополуччя і впливає на якість життя, соціальне благополуччя індивіда та спільноти на національному та міжнародному рівнях. Згідно з дослідженнями Всесвітньої Стоматологічної Федерації та ВООЗ, більше 90% населення світу страждає на хронічні захворювання порожнини рота, а рак щелепно-лицевої області займає восьме місце серед найбільш розповсюджених видів раку. У школярів карієс зустрічається у 60-90% випадків, і саме зубний біль є основною причиною прогулів уроків. Однак лише 60% населення має доступ до стоматологічних послуг, що вимагає від урядів вжиття заходів для покращення доступності та якості стоматологічної допомоги. У відповідь на це, ВООЗ у 2019 році включила питання стоматологічного здоров'я до Політичної декларації про універсальне охоплення медичними послугами, визначивши ключові стратегії для поліпшення доступу до стоматологічної допомоги та запровадження ефективних профілактичних заходів. Це включає розвиток первинної медико-